

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

A pedagógusok alkalmazási feltételei

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) mellékletei közül a nevelési-oktatási intézményekben pedagógus-munkakörben alkalmazottak végzettségi és szakképzettségi követelményeit meghatározó 3. melléklet az egyetlen, amely már 2012. szeptember 1-jén hatályba lép, vagyis már a következő tanév megszervezése szempontjából is jelentősége van. Ezért különösen fontos ennek pontos értelmezése, és a többi alkalmazási feltételekre vonatkozó szabály ismerete.

I. A 3. melléklet értelmezése

A melléklet más logika szerint épül fel, mint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Kt.) szabályozása. A Kt. bizonyos feladatokhoz, évfolyamokhoz, tantárgyakhoz rendel lehetséges végzettségeket. Az Nkt. 3. melléklete viszont a nevelő-oktató munka adott szakaszában, adott intézményben lehetséges munkakörhöz rendel szükséges végzettséget. A hangsúly a munkakörön van.

Példaként néhány sor értelmezése:

1. sor jelentése: Az óvodai nevelés szakaszában (A) óvodapedagógusként alkalmazott pedagógusnak (B) óvodapedagógus szakképzettséggel (C) kell rendelkeznie.

4. sor jelentése: Az 5-6. évfolyamon (A) tanár munkakörben alkalmazott pedagógusnak (B) a tantárgynak megfelelő szakos tanári, vagy a tantárgynak megfelelő műveltségi területet végzett tanítói (C) szakképzettséggel kell rendelkeznie.

26. sor jelentése: Az iskola bármely évfolyamán (A) testnevelő munkakörben alkalmazott (B) pedagógusnak testnevelő tanári (C) szakképzettséggel kell rendelkeznie.

Tehát nem arról van szó, hogy ha az A oszlopban lévő feladatról vagy szintről van szó, akkor kell a C oszlopban szereplő végzettség, szakképzettség hanem arról, hogy ha az A oszlopban jelölt feladat, szint esetén a B oszlopban jelölt munkakör áll fenn, akkor van szükség a C oszlop szerinti végzettségre, szakképzettségre.

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

A 3. sor szerint a tanítói munkakör betöltéséhez tanítói szakképzettség szükséges. Ez azt jelenti, hogy a tanítói végzettség az összes tanítói munkakörben ellátott feladat végzésére, így minden alsó tagozaton oktatott tantárgy tanítására jogosít. (Idegen nyelv esetében értelemszerűen szükség van külön műveltségterületi képesítésre is.)

A 25-27. sorokban szereplő tantárgyak esetében arról van szó, hogy ezeket a tantárgyakat az alsó tagozaton is taníthatja tanári munkakörben alkalmazott pedagógus, és ehhez a munkakörhöz kell tanári szakképzettség. Az tehát nem igaz, hogy ezeket a tantárgyakat csak tanár taníthatja alsóban is.

A 13. sor helyes értelmezése úgy szól, hogy ha alsó tagozaton a felsorolt tantárgyak tanítására tanár munkakörben alkalmaznak valakit (tehát ez is megtehető), akkor szükséges a tantárgynak megfelelő szakos tanári szakképzettség. Ez nem felülírja, hanem kibővíti a 3. sort: az alsó tagozaton megjelenő feladatok egy részének ellátását egy másik munkakör számára is lehetővé teszi!

A 4. sor szerint az 5-6. évfolyamon tanár munkakörben dolgozhat, vagyis a végzettségének, szakképzettségének megfelelő tantárgyat taníthatja a műveltségi területet végzett tanító is. Sem a tanár, sem a tanító vonatkozásában nincs elkülönítve, hogy itt emelt vagy normál szintű oktatásról van-e szó.

II. Egyéb alkalmazási feltételekre vonatkozó szabályok

Ha az iskola tananyagában a hittan mint tantárgy szerepel, a hitoktatónak, hittan-tanárnak egyházi felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói, hittantanári vagy a hitélettel kapcsolatos felsőfokú képesítéssel és az illetékes egyházi hatóság megbízásával kell rendelkeznie. [32.§ (1) h)] Ugyanez a követelmény érvényes a 35.§ (1) alapján erkölcsstan helyett választott hit- és erkölcsstanoktatás esetében is.

A pedagógiai szakszolgálat intézményeiben pedagógus-munkakörben, továbbá a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményben pedagógiai szakértő és pedagógiai előadó munkakörben foglalkoztatottak végzettségi és szakképzettségi követelményeit külön jogszabály állapítja meg. [66.§ (4)]

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

III. Az alkalmazási feltételekre vonatkozó átmeneti és egyes rendelkezések

Az Nkt. 98-99.§-a számos foglalkoztatásra vonatkozó vegyes rendelkezést tartalmaz. Röviden összefoglalva ezek a következők:

A 98.§ (1) bekezdés szerint „egyéb foglalkozást a nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazott tarthat.” Várható, hogy az általános iskolákban 16 óráig szervezendő foglalkozások miatt megnő az egyéb foglalkozások száma és jelentősége. Mivel ezek a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben végezhetőek, fontos, hogy ez a bekezdés a pedagógus munkakörben foglalkoztatottaknak tartja fent ezt a feladatot.

A 98.§ (2)-(7) bekezdés néhány olyan – főszabálytól eltérő – esetet említ, amelyekkel a 3. melléklet rendhagyó voltak vagy átmeneti jellegük miatt nem foglalkozik:

- Középiskolában a művészetek és a technika-gyakorlati foglalkozás tantárgyakat főiskolai végzettséggel is lehet tanítani;
- „Az óvodapedagógus-munkakör betölthető konduktor-óvodapedagógusi, a tanítói munkakör pedig felsőfokú végzettséggel és konduktor-tanítói szakképzettséggel is;”
- A szakkollégiumot végzett tanítók – emelt szint kivételével – az 5. évfolyamig taníthatnak;
- Idegen nyelv oktatására a főiskolai szintű nyelvtanári vagy idegen nyelv- és irodalom szakos tanári felsőfokú végzettség minden iskolatípusban feljogosít;
- Felső tagozaton erkölcsstant szakos tanár vagy az erkölcsstan tartalmát és módszertanát 60 órás továbbképzésen elsajátító tanár taníthat;
- Könyvtárostanárnak alkalmazható az is, aki tanítói vagy tanári végzettsége mellett iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzett felsőfokú könyvtárosi szakképesítéssel rendelkezik.

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

A 98.§ (8)-(10) bekezdés rendelkezik arról, hogy – az általános szabályoktól eltérően – az alkalmazáskor és vezetői megbízáskor hogyan kell figyelembe venni egyes végzettségeket.

A 99.§ (1)-(5) bekezdése olyan speciális esetekkel foglalkozik, mint a gyors- és gépírás oktatása, az artistaképzés keretében folytatott gyakorlati oktatás, továbbá a nemzetiségi oktatás egyes esetei.

A 99.§ (6)-(7) bekezdés jelenleg is hatályos átmeneti szabályokat tart hatályban:

- Aki bizonyítványa, oklevele megszerzése óta 1996. szeptember 1. napjáig legalább hét év szakmai gyakorlatot szerzett, továbbra is alkalmazható technika-gyakorlati foglalkozás tantárgy oktatására, ha a tantárgynak megfelelő felsőfokú végzettséggel vagy felsőfokú szakoktatói vagy műszaki oktatói végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik, illetve óvodapedagógusnak, aki szakközépiskolában szerzett érettségi-képesítő bizonyítványt.
- Ugyanez vonatkozik a gyógypedagógus-munkakörben óvónői, tanítói, tanári oklevéllel foglalkoztatottakra és a kollégiumban felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel foglalkoztatottakra.

IV. Alkalmazás megfelelő végzettség hiányában

Megtörténhet, hogy az Nkt. hatályba lépésekor egy adott pedagógus munkakörben foglalkoztatott pedagógus végzettsége, szakképzettsége nem felel meg a jogszabálynak. Ha a nyugdíjkorhatár eléréséig 10 évnél kevesebb ideje van, tovább foglalkoztatható az adott munkakörben, ha ennél több, akkor legkésőbb az Nkt. hatálybalépése után öt éven belül meg kell kezdenie az adott munkakörhöz szükséges végzettség megszerzésére irányuló tanulmányait. [99.§ (10)]

V. Az intézményvezetői megbízás feltételei

Ezzel a témával az Nkt. 67.§-a foglalkozik. A vezetői megbízás négy alapfeltétele lényegében változatlan:

- az intézménytípusnak megfelelő pedagógus végzettség, szakképzettség

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

- pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség,
- legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szakmai gyakorlat
- határozatlan idejű, pedagógus munkakörben történő alkalmazás

A 67.§ (3)-(7) bekezdés speciális esetekkel foglalkozik: a kizárólag nemzetiségi nyelven nevelő, oktató intézménnyel, a kizárólag sajátos nevelési igényűeket nevelő, oktató intézménnyel, a szakközépiskolával és a többcélú intézménnyel.

A 67.§ (2) bekezdés az összeférhetetlenségi szabályokat fogalmazza meg: A fenntartó vagy a fenntartónál vezető állásban alkalmazott személy nem lehet a köznevelési intézmény vezetője. Egyházi és magánintézmények esetében ez nem vonatkozik a fenntartói jogot gyakorló testület tagjaira, vagyis intézményvezető lehet például a fenntartó alapítvány kuratóriumának tagja, vagy például egy intézmény-fenntartó szerzetesrend tagja.

Gyakran ismétlődő kérdések a témához:

Nem ellentmondás-e hogy a 98.§ (4) bekezdés szerint a szakkollégiumot végzett tanító csak 5. évfolyamig taníthat, míg a 3. melléklet szerint a műveltségterületet végzett tanító 5-6. évfolyamon is taníthat?

A szakkollégium és a műveltségterület nem azonos képesítést jelentenek, a szakkollégium egy korábbi képzési forma. A kétféle képesítéssel ellátható feladatok különbsége a jelenlegi szabályozás szerint is fennáll, e téren az Nkt. hatályba lépése semmilyen változást nem eredményez.

Az új törvény hatályba lépése után alsóban is csak tanár taníthat testnevelést és éneket?

A tanítói munkakörben foglalkoztatott pedagógusok minden alsó tagozaton tanított tantárgy oktatására jogosultak tanítói szakképzettségük alapján. A kérdésben említett tantárgyakat megfelelő szakos tanár is(!) taníthatja.

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

Ki alkalmazható pedagógiai asszisztensnek?

Nincs végzettségi és szakképzettségi előírás ebben a munkakörben, egyébként a Kt. sem határozott meg ilyet. A 138/1992. Korm. rendelet csak a kötelező minimális végzettségi szintet írja elő a mellékletében, ahol az egyes fizetési osztályokba történő besorolásról rendelkezik. Eszerint a besorolás „C” osztálytól lehetséges pedagógiai asszisztens munkakörben, tehát minimum érettségire van szükség ezen munkakör betöltéséhez.

A 35.§ (4) bekezdése az egyházi jogi személy által iskolán kívül szervezett hitoktatásra is vonatkozik?

Nem, az Nkt. hatálya csak az egyházi, illetve állami iskolákban végzett hitoktatásra terjed ki.

Elnyerhető-e az intézményvezetői megbízás szakvizsga nélkül?

Nem. Intézményvezetői magasabb vezetői megbízás csak pedagógus-szakvizsgával rendelkező személynek adható, 2012. szeptember 1-je után pedig csak intézményvezetői szakképzettséggel rendelkező személynek.

Való igaz, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) szigorított az intézményvezetői, így az intézményegység-vezetői megbízás feltételein is azáltal, hogy ezen beosztások betöltéséhez nem csupán a pedagógus-szakvizsga, hanem az ennél szűkebb körbe tartozó, pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség meglétét követeli meg 2012. szeptember 1-jétől.

Intézményvezetői szakképzettséget ugyanakkor többféle pedagógus-szakvizsgára felkészítő képzés keretében lehetett és lehet szerezni. Ide tartoztak az alábbiak:

- a közoktatási vezető szakirányú továbbképzési szak [8/1997. (II. 18.) MKM rendelet],*
- a tanügyigazgatási szakértő szakirányú továbbképzési szak [11/1997. (II. 18.) MKM rendelet],*
- a vezető óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szak [13/1997. (II. 18.) MKM*

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A pedagógusok alkalmazási feltételei –

rendelet].

Ugyancsak intézményvezetői szakképzettséget tanúsít - mivel a vezető óvodapedagógus és a gyermektáncoktató szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 13/1997. (II. 18.) MKM rendelet egyenértékűsítette a vezető óvodapedagógus szakirányú továbbképzésben szerzhető szakképzettséggel - a 7/1987. (VI. 29.) MM rendelet alapján a Budapesti Tanítóképző Főiskolán megszerzett óvodamenedzser szakképzettség (2. § (2) bekezdés).

Igaz ez a szakosító továbbképzésről szóló 7/1987. (VI. 29.) MM rendelet alapján megszerzett közoktatási vezető szakképzettségre is, amelyet a közoktatási vezető szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 8/1997. (II. 18.) MKM rendelet 3. § (2) bekezdése egyenértékűsített a közoktatási vezető szakirányú továbbképzésben szerzett szakképzettséggel.

A fentiekben jelzett rendeletek 2006-ban hatályon kívül helyezésre kerültek az új felsőoktatási rendszerre történő áttéréssel. Ezt követően a felsőoktatási intézmények a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről szóló 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet alapján indíthattak, indíthatnak pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzést, így többek között, intézményvezetői szakképzettség megszerzésére felkészítő szakirányú továbbképzést is.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvénnyel kapcsolatos kérdéseiket továbbra is várjuk a cxc@nefmi.gov.hu címen.